

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs Octavvs. Vtrum conuenienter à sacris doctoribus sint essentialia
personis attributa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82303)

minis seu ratione appropriationis. Minor verò A probatur. Licet Trinitas personarum demonstratione probari non possit, conuenit tamen, vt postquam fide suscepta est, per aliqua magis manifesta declaretur; at essentialia attributa sunt nobis magis manifesta secundum rationem, quàm propria personarum; ergo &c. Maior probatur; quia similitudine vestigij vel imaginis in creaturis inuenta vtimur ad manifestationem diuinarum personarum. Minor probatur; quia ex creaturis, ex quibus cognitionem accipimus, possumus per certitudinem deuenire in cognitionem essentialium attributorum, non autem in cognitionem personalium proprietatum, vt dictum est supra quest. 32. art. primo.

SECUNDA CONCL. est Diuina persona pos- sunt manifestari per essentialia attributa dupliciter: Vno modo per viam similitudinis: Alio modo per viam dissimilitudinis. Manifestatur vtraque pars exemplariter, vt in textu.

Expositio Textus.

TOTVM hunc articulum explicat Torres, ad quem lectorem remittimus. Legendus est D. Bernardus epist. 90. vbi refert & confutat errorem Petri Abailardi dicentis ea attributa, quæ nos appropriat a nuncupamus, esse personarum propria. Contra quem errorem militat huius & sequentis articuli doctrina, & cum etiam confutat Torres.

Turriani
dubitatio.

Solut. ex 5.
I hom.

Circa minorem principalis argumenti, & eius probationem quærit Torres, quoniam patet, cum accommodamus attributa personis, declarentur personæ. Cui quæsitio satisfacit abundè S. D. in art. seq. dicens id provenire ex similitudine appropriatorum cum proprijs. Naturale enim nobis est, vt rem occultam & ad cognoscendum difficilem, ex euidetium similitudine declaremus. Cum igitur singulis proprijs personarum nobis cognitu difficillimis, singula vel plura adaptantur nota, cum eis habentia similitudinem, quasi luce coloribus addita fiunt nobis conspicua propria personarum. Et hæc videtur esse propria ac prima radix appropriationis attributorum, quam non attingit prædictus expofitor.

ARTICVLVS OCTAVVS.

Vtrum conuenienter à sacris doctoribus sint essentialia personis attributa.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter à sacris doctoribus sint essentialia personis attributa. Dicit enim Hyl. in 2. de Trinitate. * Aeternitas est in patre, species in imagine, vsus in munere. In quibus verbis ponit tria nomina, propria personarum: scilicet nomen patris, & nomen imaginis, quod est proprium filio (vt sup. dictum est) & nomen muneris sine donum, quod est proprium Spiritui sancto. (vt supra habitum est.) Ponit etiam tria appropriata. Nam aeternitatem appropriat patri speciem filio, vsus Spiritui sancto. Et videtur, quod irrationabiliter. Nam aeternitas importat durationem essendi, species verò est essendi principium: vsus verò ad operationem pertinere videtur. Sed essentia & operatio nulli persone appropriari inueniuntur. Ergo inconuenienter videntur ista appropriata personis.

200.
1 dist. 3 q. 1.
art. unico.
Et ibid. q. 9.
3 a. 1. & di.
34. q. 2.
Aug. lib. 6.
de Trin.
6. 10.
Lib. 2. de
Trin. paulo
post. princ.
de 55. art. 2.
q. 38. ar. 2.

2. Præterea. Aug. in 1. de doctr. * Christ. sic dicit: Li. 1. ca. 5. In patre est vnitas, in filio equalitas, in Spiritu sancto equalitatis vnitasq; concordia. Et videtur, quod inconuenienter: quia vna persona non denominatur formaliter per id, quod appropriatur alteri. Non enim est sapiens pater sapientia genita, vt dictum est. Sed sicut ibidem subditur, tria hæc, vnum omnia sunt propter patrem, equalia omnia propter filium, connexa omnia propter Spiritum sanctum. Non ergo conuenienter appropriantur personis. Item secundum Augustinum patri attribuitur potentia, filio sapientia, Spiritui sancto bonitas. Et videtur hoc esse inconueniens. Nam virtus ad potentiam pertinet. Virtus autem inuenitur appropriari filio, secundum illud 1. Corint. 1. Christum Dei virtutem. Et etiam Spiritui sancto, secundum illud Luc. 6. Virtus de illo exibat & sanabat omnes. Non ergo potentia patri est approprianda.

3. Item Aug. in lib. de Trin. * dicit, Non confu- se accipiendum est, quod ait Apostolus, Ex ipso, & per ipsum, & in ipso: Ex ipso dicens, propter patrem: Per ipsum, propter filium: In ipso, propter Spiritum sanctum. Sed videtur, quod inconuenienter: quia per hoc, quod dicit in ipso, videtur importari habitudo causa finalis, quæ est prima causarum. ergo ista habitudo causa deberet appropriari patri, qui est principium, non de principio.

4. Item inuenitur veritas appropriari filio, secundum illud Ioan. 14. Ego sum via, veritas, & vita. Et similiter liber veritas secundum illud Psal. 39. In cap. lib. scriptum est de me. glo. id est apud patrem qui est caput meum. Et similiter hoc, quod dico, qui est. Quia super illud Isa. 65. Ecce ego ad gentes: dicit gl. * Filius loquitur qui dixit Moyse: Ego sum qui sum. Sed videtur, quod propria sint filij, & non appropriata. Nam veritas secundum Aug. in lib. de vera religione, est summa similitudo principij absque omni dissimilitudine. Et sic videtur, quod proprie conueniat filio qui habet principium. Liber etiam vita videtur proprium aliquid esse: quia significat ens ab alio. Omnis enim liber ab aliquo scribitur. Hoc etiam ipsum qui est, videtur esse proprium filio. Quia, si cū Moyse dicitur, Ego sum qui sum, loquitur trinitas. Ergo Moyses poterat dicere, iste qui est pater & filius & Spiritus sanctus. misit me ad vos. Ergo & vltimus dicere poterat, ille qui est pater & filius & Spiritus sanctus. misit me ad vos, demonstrando certam personam. Hoc autem est falsum. Quia nulla persona est pater & filius & Spiritus sanctus. Non ergo potest esse commune Trinitati, sed est proprium filij.

Respondeo. Dicendum, quod intellectus noster qui ex creaturis in Dei cognitionem manuducitur, oportet, quod Deum consideret secundum modum, quem ex creaturis assumit. In consideratione autem alicuius creature, quatuor per ordinem nobis occurrunt. Nam primò, consideratur res ipsa absolute, inquantum est ens quoddam. Secunda autem consideratio rei est, inquantum est vna. Tertia consideratio rei est, secundum quod inest ei virtus ad operandum, & ad causandum. Quarta autem consideratio rei est, secundum habitudinem, quam habet ad causatam. Vnde, hæc etiam quadruplex consideratio circa Deum nobis occurrat. Secundum igitur primam considerationem, qua consideratur absolute Deus secundum esse suum, sic sumitur appropriatio Hyl. secundum quam, eternitas appropriatur patri, species filio, vsus Spiritui sancto. Aeternitas enim inquantum significat esse non principiatum, similitudinem habet cum proprio patris, qui est principium non de principio: species autem sine pulchritudo habet similitudinem cum proprijs filij. Nam ad pulchritudinem tria requiruntur. Primò quidem, integritas, siue perfectio. Quæ enim diminuta sunt, hoc ipso turpia sunt. Et debita proportio siue consonantia. Et iterum claritas. Vnde

Art. præc.
ad 2. q. 9.
37. a. 2. a. 1.

Lib. 6. de
Trin. c. 10.
in fi. illius
tom. 3.

* Glofa interlinearis
ibidem.
† cap. 26.
post med.
illius 13. a.

que

qua habent colorem nitidum, pulchra esse dicuntur.

Li. 6. de Tr.
c. 10 paulo
prim. 10. 3.

Quantum igitur ad Primum, similitudinem habet cum proprio filio, in quantum est filius habens in se verè & perfectè naturam patris. Vnde, ad hoc innuendum August. † in sua expositione dicit, Vbi scilicet in filio summa & perfecta vita est, &c.

Loco nunc
proxime di-
cto.

Quantum verò ad Secundum conuenit cum proprio filio, in quantum est imago expressa patris. Vnde videmus quòd aliqua dicitur esse pulchra, si perfectè representat rem, quamvis turpem. Et hoc testigit Aug. * cum dicit, Vbi est tanta conuenientia, & prima aequalitas, &c.

Li. 1. cap. 8.
partim ante
med. & c.

Quantum verò ad Tertium conuenit cum proprio filio, in quantum est verbum, quòd quidem lux est, & splendor intellectus: vt Damascen. † dicit. Et hoc tangit August. * cum dicit, Tanquam verbum perfectum cui non desti aliquid, & ars quaedam omnipotentis Dei &c. Vnus autem habet similitudinem cum proprijs spiritibus sanctis. Largo modo accipiendo vsum: secundum quòd Vti, comprehendit sub se etiam frui: prout Vti, est assumere aliquid in facultatem voluntatis: & frui, est cum gaudio Vti, vt August. * 10. de Trinit. dicit. Vnus ergo quo pater & filius se inuicem fruuntur, conuenit cum proprio spiritu sancto, in quantum est amor. Et hoc est, quòd August. † dicit, illa dilectio, delectatio, felicitas, vel beatitudo, vsum ab illo appellatus est. Vsum verò, quo nos fruimur, similitudinem habet cum proprio spiritu sancto, in quantum est donum. Et hoc ostendit August. * cum dicit: Est in Trinitate spiritus sanctus, genitoris, genitricis suauitatis, ingenti largitate atque vbertate nos vel creaturas perfundens. Et sic patet quare eternitas, species, & vsum personis attribuantur vel approprientur, non autem essentia vel operatio: quia in ratione horum, propter sui communitatem, non inuenitur aliquid, similitudinem habens cum proprijs personarum.

Loco nunc
proxime di-
cto.

Secunda verò consideratio Dei est, in quantum consideratur vt vnus. Et sic Augustin. * patri appropriatur vnitatem, filio aequalitatem, Spiritui sancto concordiam suae connexionem. Quae quidem tria vnitatem importare manifestum est, sed differenter. Nam vnitas dicitur absolutio, non praesupponens aliquid aliud. Et ideo appropriatur patri, qui non praesupponit aliquam personam, cum sit principium non de principio: aequalitas autem importat vnitatem in respectu ad alterum. Nam aequale est quòd habet vnam quantitatem cum alio. Et ideo aequalitas appropriatur filio, qui est principium de principio. Connexio autem importat vnitatem aliquorum duorum. Vnde appropriatur spiritui sancto in quantum est à duobus: ex quo sensu etiam intelligi potest quòd dicit August. * tria esse vnum propter patrem, aequalia propter filium, connexa propter spiritum sanctum. Manifestum est enim, quòd illi attribuitur vnumquodque in quo primo inuenitur: sicut omnia inferiora dicuntur viuere propter animam vegetabilem, in qua primo inuenitur ratio vita in istis inferioribus. Vnitas autem statim inuenitur in persona patris, etiam per impossibile remotis alijs personis. Et ideo, alia persona à patre habent vnitatem, sed remotis alijs personis, non inuenitur aequalitas in patre. Sed statim posito filio inuenitur aequalitas. Et ideo dicitur omnia aequalia propter filium, non quòd filius sit principium aequalitatis patri, sed quia nisi esset patri aequalis filius, pater aequalis non posset dici. Aequalitas enim eius primo consideratur ad filium. Hoc enim ipsum, quòd Spiritus sanctus patri aequalis est, à filio habet. Similiter excluso Spiritui sancto, qui est duorum nexus, non posset intelligi vnitas connexionis inter patrem & filium. & ideo dicuntur omnia esse connexa propter spiritum sanctum. Quia posito spiritu sancto, inuenitur ratio connexionis in

Lib. 10. de
Tri. c. 11. an-
te med.

Trinit. dicit. Vnus ergo quo pater & filius se inuicem fruuntur, conuenit cum proprio spiritu sancto, in quantum est amor. Et hoc est, quòd August. † dicit, illa dilectio, delectatio, felicitas, vel beatitudo, vsum ab illo appellatus est. Vsum verò, quo nos fruimur, similitudinem habet cum proprio spiritu sancto, in quantum est donum. Et hoc ostendit August. * cum dicit: Est in Trinitate spiritus sanctus, genitoris, genitricis suauitatis, ingenti largitate atque vbertate nos vel creaturas perfundens. Et sic patet quare eternitas, species, & vsum personis attribuantur vel approprientur, non autem essentia vel operatio: quia in ratione horum, propter sui communitatem, non inuenitur aliquid, similitudinem habens cum proprijs personarum.

Lib. 6. de
Trin. c. 10.
in medio.

Quantum igitur ad Primum, similitudinem habet cum proprio filio, in quantum est filius habens in se verè & perfectè naturam patris. Vnde, ad hoc innuendum August. † in sua expositione dicit, Vbi scilicet in filio summa & perfecta vita est, &c.

* Locorum
dicto.

Quantum verò ad Secundum conuenit cum proprio filio, in quantum est imago expressa patris. Vnde videmus quòd aliqua dicitur esse pulchra, si perfectè representat rem, quamvis turpem. Et hoc testigit Aug. * cum dicit, Vbi est tanta conuenientia, & prima aequalitas, &c.

Lib. 1. de
doct. Chr. c.
5. 10. 3.

Quantum verò ad Tertium conuenit cum proprio filio, in quantum est verbum, quòd quidem lux est, & splendor intellectus: vt Damascen. † dicit. Et hoc tangit August. * cum dicit, Tanquam verbum perfectum cui non desti aliquid, & ars quaedam omnipotentis Dei &c. Vnus autem habet similitudinem cum proprijs spiritibus sanctis. Largo modo accipiendo vsum: secundum quòd Vti, comprehendit sub se etiam frui: prout Vti, est assumere aliquid in facultatem voluntatis: & frui, est cum gaudio Vti, vt August. * 10. de Trinit. dicit. Vnus ergo quo pater & filius se inuicem fruuntur, conuenit cum proprio spiritu sancto, in quantum est amor. Et hoc est, quòd August. † dicit, illa dilectio, delectatio, felicitas, vel beatitudo, vsum ab illo appellatus est. Vsum verò, quo nos fruimur, similitudinem habet cum proprio spiritu sancto, in quantum est donum. Et hoc ostendit August. * cum dicit: Est in Trinitate spiritus sanctus, genitoris, genitricis suauitatis, ingenti largitate atque vbertate nos vel creaturas perfundens. Et sic patet quare eternitas, species, & vsum personis attribuantur vel approprientur, non autem essentia vel operatio: quia in ratione horum, propter sui communitatem, non inuenitur aliquid, similitudinem habens cum proprijs personarum.

Lib. 1. de
doct. Chr. c.
5. in fine
sem. 1.

Secunda verò consideratio Dei est, in quantum consideratur vt vnus. Et sic Augustin. * patri appropriatur vnitatem, filio aequalitatem, Spiritui sancto concordiam suae connexionem. Quae quidem tria vnitatem importare manifestum est, sed differenter. Nam vnitas dicitur absolutio, non praesupponens aliquid aliud. Et ideo appropriatur patri, qui non praesupponit aliquam personam, cum sit principium non de principio: aequalitas autem importat vnitatem in respectu ad alterum. Nam aequale est quòd habet vnam quantitatem cum alio. Et ideo aequalitas appropriatur filio, qui est principium de principio. Connexio autem importat vnitatem aliquorum duorum. Vnde appropriatur spiritui sancto in quantum est à duobus: ex quo sensu etiam intelligi potest quòd dicit August. * tria esse vnum propter patrem, aequalia propter filium, connexa propter spiritum sanctum. Manifestum est enim, quòd illi attribuitur vnumquodque in quo primo inuenitur: sicut omnia inferiora dicuntur viuere propter animam vegetabilem, in qua primo inuenitur ratio vita in istis inferioribus. Vnitas autem statim inuenitur in persona patris, etiam per impossibile remotis alijs personis. Et ideo, alia persona à patre habent vnitatem, sed remotis alijs personis, non inuenitur aequalitas in patre. Sed statim posito filio inuenitur aequalitas. Et ideo dicitur omnia aequalia propter filium, non quòd filius sit principium aequalitatis patri, sed quia nisi esset patri aequalis filius, pater aequalis non posset dici. Aequalitas enim eius primo consideratur ad filium. Hoc enim ipsum, quòd Spiritus sanctus patri aequalis est, à filio habet. Similiter excluso Spiritui sancto, qui est duorum nexus, non posset intelligi vnitas connexionis inter patrem & filium. & ideo dicuntur omnia esse connexa propter spiritum sanctum. Quia posito spiritu sancto, inuenitur ratio connexionis in

diuinis personis. Vnde pater & filius possunt dici conueni.

Secundum verò tertiam considerationem, qua in Deo sufficiens virtus consideratur ad causandum, dicitur sumi tertia appropriatio, scilicet, potentia, sapientia, & bonitatis. Quae quidem appropriatio fit & secundum rationem similitudinis, si consideretur, quòd in diuinis personis est: & secundum rationem dissimilitudinis, si consideretur quòd in creaturis est. Potentia enim habet rationem principij. Vnde habet similitudinem cum patre caelesti, e qui est principium totius diuinitatis. Deficit autem interdum patri terreno propter senectutem. Sapientia verò similitudinem habet cum filio caelesti, in quantum est verbum, quòd nihil aliud est, quam conceptus sapientiae. Deficit autem interdum filio terreno propter temporis paucitatem. Bonitas autem, cum sit ratio & obiectum amoris, habet similitudinem cum spiritu diuino qui est amor: sed repugnantiam habere videtur ad spiritum terrenum secundum quòd importat violentiam quandam, & impulsione: prout dicitur Isai. 26. Spiritus robustorum quasi turbo impellens parietem. Virtus autem appropriatur filio & e spiritui sancto, non secundum quòd virtus dicitur ipsa potentia rei, sed secundum quòd interdum virtus dicitur id quòd à potentia rei procedit, prout dicimus aliquod virtuosum factum esse virtutem alicuius agentis. Secundum verò quartam considerationem, prout consideratur Deus in habitudine ad suos effectus, sumitur illa appropriatio ex quo, per quem, & in quo. Hac enim praepositio, Ex, importat habitudinem quandam cause materialis, quae locum non habet in diuinis. Aliquando verò habitudinem cause efficientis. Quae quidem competit Deo ratione suae potentiae actiuae. Vnde, & appropriatur patri, sicut & potentia. Hac verò praepositio, Per, designat quidem quandoque causam mediam: sicut dicimus, quòd faber operatur per martellum. Et sic ly per, quandoque non est appropriatum, sed proprium filij: e secundum illud Ioan. 1. Omnia per ipsum facta sunt: non quia filius sit instrumentum, sed quia ipse est principium de principio. Quandoque verò designat habitudinem formae, per quam agens operatur, sicut dicimus, quòd artifex operatur per artem. Vnde sicut sapientia & ars appropriantur filio: ita & ly per quem. Hac verò praepositio, In, denotat propriè habitudinem continentis. continet autem Deus res dupliciter. Vno modo, secundum suas similitudines: prout scilicet res dicuntur esse in Deo, in quantum sunt in eius scientia. Et sic hoc quòd dico in ipso, esset appropriatum filio. Alio verò modo continentur res à Deo, in quantum Deus sua bonitate eas conseruat, & gubernat, ad finem conuenientem adducendo. Et sic ly in quo, appropriatur spiritui sancto, sicut bonitas. Nec oportet, quòd habitudo causa finalis (quamvis sit prima causarum) approprietur patri qui est principium nō de principio, quia persone diuinae, quarum pater est principium, non procedunt vt ad finem (cum qualibet illarum sit vltimus finis) sed naturali processione, quae magis ad rationem naturalis potentiae pertinere videtur.

Ad illud verò, quòd de alijs queritur dicendum, quòd cum veritas pertineat ad intellectum (vt supra dictum est) appropriatur filio, non tamen est proprium eius. Quia veritas vt supra dictum est, considerari potest prout est in intellectu, vel prout est in re: sicut igitur intellectus & res essentialiter sumpta, sunt essentialia & nō personalia, ita & veritas. Diffinitio autē Aug. inducta datur de veritate secundū, qd appropriatur filio. Liber autē vita in recto quidē importat notitiā, sed in obliquo vitam. Est enim, vt supra dictum est, notitia Dei de his, qui habituri sunt vitam eternam. Vnde ap-

243.

208.

D. 235.

106.
b
243.

24. n. 1.

pro-

propriatur filio, licet vita approprietur spiritui sancto, in quantum importat quandam interiore motum: & sic conuenit cum proprio spiritui sancti, in quantum est amor. Esse autem scriptum ab alio, non est de ratione libri in quantum est liber, sed in quantum est quoddam artificiatum. Vnde non importat originem, neque est personale, sed appropriatur persone. Ipsum autem nomen, Qui est, appropriatur persone filij, non secundum propriam rationem, sed ratione adiuncti, in quantum scilicet in locutione Dei ad Moysen prefigurabatur liberatio humani generi, que facta est per filium. Sed tamen secundum quod ly qui, sumitur relatiue, posset referri interdum ad personam filij: & sic sumeretur personaliter, ut puta si dicat, filius est genitus, qui est, sicut & Deus genitus personale est. Sed infinite sumptum est essentiale. Et licet, hoc pronomen, iste, grammaticè loquendo, ad aliquam certam personam videatur pertinere: tamen qualibet res demonstrabilis, grammaticè loquendo, persona dici potest, licet secundum rei naturam non sit persona. Dicimus enim, iste lapis, & iste asinus. Vnde, & grammaticè loquendo, essentia diuina secundum quod significatur & supponitur per hoc nomen, Deus, potest demonstrari hoc pronomine, iste, secundum illud Exod. 15. Iste Deus meus, & glorificabo eum.

Sensus quesiti.

TITVLVM explicat Cai. & ex articulo colliguntur sexdecim appropriata, de quorū adaptationem rationem reddit S. D. valde subtiliter & eleganter.

Forma Textus.

CONCL. est affirmatiua. Probatur. Deus à nobis quatuor modis consideratur. Primò absolute secundum esse suum, secundò ut est vnus, tertio prout sufficientem habet virtutē ad causandum, quarto secundum habitudinem ad suos effectus: secundum quas quatuor considerationes attenduntur vniuersa essentialia similitudinem habentia cum proprijs personarum: At sacri Doctores iuxta singulas dictas considerationes attribuunt essentialia personis; ergo conuenienter ab eis sunt essentialia personis attributa. Maior quo ad primam partem probatur, quoniam oportet ut intellectus noster, qui ex creaturis in Dei cognitionem manuducitur, Deum consideret secundum modum, quem ex creaturis assumit; at in consideratione creaturarum quatuor per ordinem nobis occurrunt; primò res ipsa absolute, in quantum est ens quoddam, secundò in quantum est vna, tertio eius virtus ad operandum & causandum, quarto habitudo quam habet ad causata; ergo etiam Deus à nobis quatuor modis predictis consideratur. Minor verò cum altera parte maioris probatur discurrendo per singula à sacris Doctoribus attributa personis, & explicando singulorum ad propria personarum similitudinem aut etiam dissimilitudinem.

Expositio Textus.

QVAEDAM ex dictis in hoc articulo capit Torres, cui occurrit Ripa. Aduertit præterea Torres ad finem primæ partis sui commentarij, plura esse alia attributa personis communia, quæ in sacris litteris appropriantur, quæ longum esset (inquit) recensere. Vnum tantum affert, quod est trahere hominem ad fi-

dem, quod Ioannis 6. Christus appropriat Patri dicens; Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum. Sed cum trahere ad potestatem pertineat, quæ patri appropriatur, ad ea quæ supra sunt numerata pertinebit. Quod idem dicendum de cæteris quibuscunque, quæ in sacris litteris aut SS. Patrum scriptis inueniuntur appropriata.

Aduerte præterea quædam ex attributis in littera nominatis fuisse personis appropriata, non à solis Patribus sed à sacris litteris, ut hic probat Torres, & alij de potentia, sapientia & bonitate. Quædam alia notant Torres, Zúmel. & Molina ad hunc articulum, quæ lege, si placet.

QVAESTIO XXXX.

De personis in comparatione ad relationes, siue proprietates, in quatuor articulos diuisa.

DEinde queritur de personis in comparatione ad relationes, siue proprietates.

Et queruntur quatuor.

Primo. Vtrum relatio sit idem quod persona.

Secundò. Vtrum relationes distinguant, & constituent personarum.

Tertio. Vtrum abstractis per intellectum relationibus à personis, remaneant hypostases distinctæ.

Quarto. Vtrum relationes secundum intellectum, præsupponant actus personarum, vel e conuerso.

Ordo articulorum huius Quæstionis.

COMPARATVR in hac quæstione persona relationi dupliciter: Primò, considerando personam secundum se, in primis tribus articulis: secundò eandem considerando secundum actum illius notionalem in articulo ultimo. Personam verò secundum se comparat primò relationi, quo ad modum entis communissimū, qui est idem & diuersum in primo articulo; secundò, secundum specificam & propriam rationem personæ & relationis quo ad actum constituendi & distinguendi in secundo articulo: postremò, quo ad modum constitutionis & distinctionis in tertio articulo.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum relatio sit idem quod persona.

AD Primum sic proceditur. Videtur, quod in diuinis non sit idem relatio quod persona. Quæcunque enim sunt idem, multiplicato vno eorum, multiplicatur & aliud. Sed contingit in vna persona esse plures relationes, sicut in persona patris est paternitas, & communis spiratio: & iterum vnam relationem in duabus personis esse, sicut communis spiratio est in patre & filio. Ergo relatio non est idem quod persona.

2. Præterea. Nihil est in seipso secundum Philosophum in 4. Physic. * Sed relatio est in persona. Nec potest dici, quod ratione identitatis, quia sic esset etiam in essentia: ergo relatio, siue proprietates, & persona non sunt idem in diuinis.

3. Præterea. Quæcunque sunt idem, ita se habent, quod quicquid predicatur de vno, predicatur & de alio. Non autem quicquid predicatur de persona, predicatur de proprietate. Dicimus enim quod pater generat, sed non dicimus, quod paternitas sit generans. Ergo proprietates non est idem quod persona in diuinis.

Sed